

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Danuše Červenkové a soudců JUDr. Jiřího Cidlíny a JUDr. Věry Sýkorové v právní věci žalobkyně: **Kamila Ž**, nar. [redacted], bytem v [redacted] zastoupená JUDr. Marcelou Scheeovou, advokátkou se sídlem v Praze 1, Rytířská 18, proti žalovanému: **Ivan Ž**, nar. [redacted], bytem v [redacted] k doručení na adrese v [redacted], zastoupený JUDr. PhDr. Oldřichem Choděrou, advokátem se sídlem v Praze 1, Národní 25, o zaplacení částky 300.113,-Kč s příslušenstvím, k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 21. března 2002 č.j. 42 C 178/2000 – 112,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé a ve výroku o nákladech řízení **p o t v r z u j e**.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na nákladech odvolacího řízení 36.160,-Kč do tří dnů od právní moci rozsudku na účet JUDr. Marcely Scheeové, advokátky.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem soud I. stupně žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozsudku částku 300.113,-Kč a co do úroku z prodlení žalobu zamítl. Žalovanému dále uložil povinnost zaplatit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozsudku náklady řízení ve výši 23.664,-Kč k rukám JUDr. Marcely Scheeové.

Zaplacení žalované částky s příslušenstvím se žalobkyně domáhala s tím, že v době od ledna 1997 do října 1999 sama zajišťovala výživu dcery účastníků T. Žalovaná částka představovala podíl, který měl na její výživu jako otec poskytnout žalovaný.

Soud I. stupně vzal za prokázané, že účastníci uzavřeli manželství dne 19.7.1985. Žalovaný nezrušitelně osvojil dceru žalobkyně Terezu Ž. nar. . Účastníci spolu od roku 1997 nevedou společnou domácnost a rozsudkem ze dne 25.1.2002 bylo jejich manželství rozvedeno. Žalobkyně je akademickou malířkou. Podle daňových přiznání v roce 1997 činily její příjmy 845.160,50Kč, výdaje 730.110,90Kč, daň 6.885,-Kč. V roce 1998 příjmy činily 719.097,-Kč, výdaje 551.785,-Kč, daň činila 12.375,-Kč a v roce 1999 příjmy činily 632.272,-Kč, výdaje 510.150,-Kč, daň 4.755,-Kč. Dne 13.3.1999 žalobkyně nabyla po svém otci ideální 1/4 domu č.p. v celý dům č.p. s pozemky, zůstatek na ve výši 13.809,44Kč a bytové zařízení. Dne 25.5.2000 žalobkyně dům č.p. spolu s pozemky prodala za 1.000.000,-Kč. S dětmi bydlí v bytě 4+1 I.kategorie pronajímatele Evžena Š. Nájemné se zálohami na služby od 1.1.1997 činilo 1.549,-Kč, od 1.7.1997 činilo 2.613,-Kč, od 1.7.1998 činilo 3.566,-Kč, od 1.1.1999 činilo 3.766,-Kč, od 1.7.1999 do 31.12.1999 činilo 3.968,-Kč měsíčně. Výdaje za elektřinu, plyn, poplatky za televizi a rozhlas hradila také žalobkyně. Dne 16.9.1997 pořídila automatickou pračku za 14.690,-Kč. Finančně jí vypomáhala matka a její přátelé. Vyživovací povinnost má ještě k synovi Janu Ž. nar. Od ledna 1995 hradí výdaje na výživu dcery výlučně žalobkyně a tyto výdaje činí okolo 15.000,-Kč měsíčně. Zahnují školní výdaje dcery, která ve školním roce 1996/1997 ukončila studium na gymnáziu a od následujícího školního roku studuje . Dcera v dětství absolvovala oční operaci ke korekci vrozené oční vady. V letech 1997 až 2000 za brýle se speciálním typem skla žalobkyně zaplatila 24.000,-Kč. V roce 1999 ji koupila mobilní telefon za 4.999,-Kč. Dceři hradila soukromé hodiny zpěvu, němčiny a angličtiny a výdaje spojené se zájmy dcery. Za CD nosiče v roce 1997 zaplatila 13.835,-Kč, v roce 1998 zaplatila 18.059,-Kč, v roce 1999 zaplatila 13.486,-Kč. V roce 1998 dceři pořídila klávesový nástroj Yamaha – Clavinona za 73.940,-Kč a v roce 1999 mikrofon značky Sennheiser za cenu 9.950,-Kč. V roce 1998 zakoupila rotoped za 9.500,-Kč. Žalovaný v rozhodném období přispíval pouze na výživu syna. Povoláním je koncertní houslista a současně je profesorem houslové hry na Vysoké hudební škole v . V roce 1997 činil základ daně žalovaného 2.055.249,44Kč. Úhrn příjmů od zaměstnavatele činil 2.167.481,40Kč, z toho dílčí základ daně 1.870.260,15Kč, celkové příjmy z umělecké činnosti činily 777.847,70Kč, výdaje 593.464,20Kč, z toho dílčí základ daně činil 184.383,50Kč, vyměřená daň činila 693.840,-Kč. V roce 1998 činil základ daně žalovaného 1.891.475,-Kč, úhrn příjmů od zaměstnavatele činil 2.153.757,-Kč, dílčí základ daně 1.862.050,-Kč, celkové příjmy z umělecké činnosti činily 916.440,-Kč a výdaje 887.015,-Kč, z toho dílčí základ daně činil 29.425,50Kč. V roce 1998 nebyla žalovanému vyměřena žádná daň. V roce 1999 činil základ daně žalovaného 1.993.397,-Kč, příjmy od zaměstnavatele činily 2.281.545,-Kč, dílčí základ daně činil 1.978.865,-Kč, celkové příjmy z umělecké činnosti činily 649.692,-Kč, výdaje 635.451,-Kč,

z toho dílčí základ daně činil 14.241,-Kč. V roce 1999 nebyla žalovanému vyměřena žádná daň. Jeho příjem se pohybuje ve výši 105.000,-Kč čistého měsíčně. Je výlučným vlastníkem rodinného domu v [REDAKCE], kde bydlí jeho matka a za který platí daně. Matce přispívá částkou 1.000,-Kč měsíčně. Je nájemcem bytu v Praze o velikosti 2+1 I.kategorie, za který platí okolo 6.000,-Kč měsíčně, za byt v [REDAKCE] platí asi 36.000,-Kč měsíčně. Vlastní osobní automobil Toyota Corolla, rok výroby 1997, který používá především pro služební cesty. Od Národního muzea má zapůjčeny koncertní housle, za které platil 19.200,-Kč ročně. Za telefony zaplatí okolo 5.000,-Kč měsíčně. Od roku 1995 do konce roku 1999 pobíral přídavky na obě děti. Dluhy ani další zvýšené výdaje nemá.

Na základě těchto skutkových zjištění soud I. stupně dovodil, že vyživovací povinnost žalovaného k dceři Tereze v rozhodném období od ledna 1997 do října 1999 nebyla určena, objektivně však ve smyslu ust. § 85 zákona o rodině existovala, neboť dcera nebyla v rozhodném období sama schopna se živit, když nejprve byla studentkou gymnázia a od září 1997 studuje konzervatoř. Jako předběžnou otázku si proto vyřešil výši vyživovací povinnosti žalovaného k dceři a dospěl k závěru, že vzhledem k odůvodněným potřebám dcery a prokázaným příjmům žalovaného odpovídá ust. § 85, § 96 zákona o rodině výživné ve výši 15.000,-Kč měsíčně od ledna 1997 a ve výši 20.000,-Kč měsíčně od září 1997. Dceři žalovaného tak vznikl nárok na výživné ve výši 640.000,-Kč (8x15.000,-Kč + 26x20.000,-Kč). Žalovaný výživné neplatil, pouze uhradil lékařská vyšetření, dovolenou a dceři dal dárky k narozeninám. Vyživovací povinnost za žalovaného plnila žalobkyně. Proto dospěl k závěru, že žalobkyně byla podle ust. § 101 odst. 1 zákona o rodině oprávněna požadovat po žalovaném úhradu plnění. S ohledem na ust. § 101 odst. 2 zákona o rodině a ust. § 101 občanského zákoníku shledal nedůvodnou i námitku promlčení, vznesenou žalovaným, neboť žaloba byla podána u soudu dne 7.1.2000 a její nárok tak není promlčen. Z těchto důvodů žalobě vyhověl. Pokud jde o příslušenství, žalobu zamítl s tím, že v rozhodném období vyživovací povinnost žalovaného k dceři nebyla určena. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle ust. § 142 odst. 2 o.s.ř. Vyšel z toho, že ke dni vyhlášení rozsudku byla včetně příslušenství požadována částka 463.261,-Kč. Žalobkyně tak byla úspěšná do 65%, neúspěšná do 35% a proto má nárok na náhradu nákladů řízení v rozsahu 30%. Tyto náklady tvořil zaplacený soudní poplatek ve výši 12.008,-Kč, náklady právního zastoupení ve výši 45.787,50Kč, dále náklady za poradu německé advokátky ve výši 17.483,-Kč,-Kč a náklady za daňové poradenství ve výši 3.600,-Kč. Třicet procent z této částky po zaokrouhlení představuje přiznanou částku.

Proti tomuto rozsudku, pouze do vyhovujícího výroku a výroku o nákladech řízení, podal odvolání žalovaný, který se domáhal jeho změny a zamítnutí žaloby. Napadený rozsudek považoval za nepřezkoumatelný, neboť soud I. stupně podle něho vyšel z nesprávného právního názoru a nevypořádal se se všemi jeho námitkami. Podle něho soud I. stupně nesprávně své rozhodnutí opřel o ustanovení § 85, § 96 zákona o rodině, která na tento případ nedopadají. Podle něho napadené rozhodnutí také odporuje ust. § 98 zákona o rodině. Žalovaný vycházel z názoru, že pokud by za něho žalobkyně plnila vyživovací povinnost, plnila by za jiného a z jeho strany by šlo o bezdůvodné obohacení. Tento nárok se pak promlčuje ve dvou letech, takže nárok žalobkyně by byl zčásti promlčen. Ustanovení § 98 zákona o rodině umožňuje přiznat výživné ode dne zahájení soudního řízení a dcera Tereza za sporné období svůj nárok neuplatnila, takže ho nelze přiznat. Žalobkyně tak podle něho nemůže požadovat to, co na výživu dcery za žalovaného zaplatila. Podle něho žaloba byla nesprávně koncipována tak, že žalobkyně požaduje úhradu všech výdajů, které s výživou dcery měla. Podle něho by měla být odečtena ta část, která připadá na vyživovací povinnost žalobkyně k dceři.

Žalobkyně navrhla potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Ve svém písemném vyjádření uvedla, že podle ní se soud I. stupně s námitkami žalovaného vypořádal a nesohlasila s tím, že by byl rozsudek nepřezkoumatelným. Úvahu o bezdůvodném obohacení a promlčení vzhledem k ust. § 101 zákona o rodině považovala za chybnou. Ustanovení § 85 zákona o rodině bylo použito v rámci zdůvodnění toho, že žalovaný měl k dceři vyživovací povinnost. Dále zdůraznila, že předmětem řízení nebylo přiznání nároku na výživné dceři, ale úhrada plnění osobě, která plnila za žalovaného a že na žalovaném požaduje podíl ve výši 3/4, ač poměr jejich příjmů je 1ku10.

Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas osobou k tomu oprávněnou a že splňuje náležitosti vyplývající z ust. § 205 odst. 1 o.s.ř. přezkoumal postupem podle ust. § 212, § 212a o.s.ř. napadený rozsudek soudu I. stupně a řízení, které jeho vydání předcházelo v rozsahu, vytyčeném odvoláním a dospěl k závěru, že odvolání je nedůvodné.

Podle ust. § 101 odst. 1 zákona o rodině kdo zcela nebo zčásti splnil za jiného vyživovací povinnost, je oprávněn na něm požadovat úhradu tohoto plnění. To platí i tehdy, jestliže příspěvek na výživu v zájmu oprávněného poskytne orgán stanovený zvláštním předpisem.

Podle ust. § 101 odst. 2 zákona o rodině promlčení tohoto nároku se řídí ustanovením § 101 občanského zákoníku.

Podle ust. § 101 občanského zákoníku pokud není v dalších ustanoveních uvedeno jinak, je promlčecí doba tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé.

Podle ust. § 98 odst. 1 zákona o rodině právo na výživné se nepromlčuje. Lze je však přiznat jen ode dne zahájení soudního řízení; u výživného pro nezletilé děti i za dobu nejdéle tří let zpět od tohoto dne.

Pokud jde o vztah ust. § 98 odst. 1 a ust. § 101 odst. 1 zákona o rodině je třeba si povšimnout, že v prvně citovaném ustanovení se hovoří o právu na výživné, v druhém o plnění, které jiná osoba poskytla na úhradu vyživovací povinnosti namísto toho, kdo k ní byl povinen. Tereza Ženatá je dcerou účastníků, proto k ní oba mají vyživovací povinnost (§ 85 zákona o rodině), neboť v důsledku toho, že studovala, nebyla v rozhodném období schopna sama se žít. Dcera tedy mohla proti žalovanému jako svému otci své nároky uplatnit návrhem na určení vyživovací povinnosti. Na toto řízení o výživném by dopadalo ust. § 98 odst. 1 zákona o rodině. V posuzovaném případě ale návrh podala matka Terezy s tím, že za otce jeho vyživovací povinnost v tvrzeném rozsahu plnila. Žalobkyně se nedomáhá přiznání výživného, ale náhrady za to, co na místo žalovaného plnila. Předmětem řízení tak není výživné, ale náhrada, kterou zákon o rodině speciálně upravuje v ust. § 101 odst. 1. Rovněž okruh účastníků řízení je jiný. Z těchto důvodů ust. § 98 odst. 1 zákona o rodině na posuzovanou věc nelze aplikovat.

Uplatněný nárok také není nárokem na bezdůvodné obohacení podle občanského zákoníku. Názor žalovaného by byl správný v případě, kdyby zákon o rodině ust. § 101 neobsahoval, neboť pak by se nárok podle ust. § 104 zákona o rodině řídil občanským zákoníkem. Protože zákon o rodině má vlastní speciální úpravu, je použití občanského zákoníku vyloučeno.

Obdobně platí i o promlčecí době. Zákon o rodině v ust. § 101 odst. 2 odkazuje na ust. § 101 občanského zákoníku, podle něhož je promlčecí doba tříletá. Pokud by měla být promlčecí doba jiná, odkazoval by zákon o rodině na jiné ustanovení občanského zákoníku. Konečně ke stejnému názoru dospěla jak soudní judikatura (R 39/1969) tak i teorie (např. Zákon o rodině, komentář, autorů M.Hrušákové a kol., vydáný nakladatelstvím C.H.Beck v roce 1998, str.368 až 370). Žaloba byla podána k soudu a tím nároky žalobkyně uplatněny dne 7.1.2000. Protože promlčecí doba je tříletá a běží od dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé, jsou promlčeny nárok žalobkyně, které vznikly před 6.1.1997. Názor soudu I. stupně ohledně promlčení není tedy zcela správný, neboť nároky za dobu pěti dnů (1-5.1.1997) jsou promlčeny.

Rovněž postup při stanovení výše podílu připadajícího na žalovaného nebyl zcela správný. Soud I. stupně se v tomto směru správně zabýval tím, zda měl žalovaný k dceři Tereze v rozhodném období vyživovací povinnost a v jaké výši (§ 85, § 96 zákona o rodině), neboť nemohl přiznat náhradu vyšší, než kolik by činila vyživovací povinnost žalovaného k dceři. Správně také zjišťoval výši výdajů žalobkyně na dceru. Toto skutkové zjištění (částka 15.000,-Kč měsíčně) žalovaný ve svém odvolání nijak nezpochybňoval. Od těchto výdajů měl odečíst to, co v rámci své vyživovací povinnosti na výživném pro dceru hradila žalobkyně. Rozdíl pak představuje částku, kterou jako náhradu po žalovaném do výše jeho vyživovací povinnosti mohla požadovat. Soud I. stupně tedy pro příslušný výpočet neučinil závěr o výši vyživovací povinnosti žalobkyně v daném období, ač příslušná skutková zjištění o majetkových a výdělkových poměrech účastníků i poměrech dcery učinil. Podle daňových příznání žalobkyně její příjmy činily v roce 1997 částku 9.014,-Kč, v roce 1998 částku 12.911,-Kč, v roce 1999 částku 9.781,-Kč (příjmy-výdaje-daň), což v zásadě koresponduje s jejím tvrzením o příjmech ve výši 15.000,-Kč čistého měsíčně. Příjem žalovaného podle zjištění soudu I. stupně činí 105.000,-Kč čistého měsíčně a výdaje se pohybují okolo 48.600,-Kč měsíčně, rozdíl činí 56.400,-Kč. Účastníci mají ještě jednu vyživovací povinnost k synovi a Tereza v rozhodném období chodila na gymnázium a poté na konzervatoř. Za přiměřené výživné tak lze na straně žalobkyně s ohledem na výši jejich příjmů, příjmů otce dcery a jejím odůvodněným potřebám s přihlédnutím k další vyživovací povinnosti a výdajům považovat částku 3.000,-Kč měsíčně. Na náhradu by tak připadla částka 12.000,-Kč měsíčně 15.000,-Kč – 12.000,-Kč). Fakticky byla požadována náhrada za dobu od ledna 1997 do října 1999, tedy za 34 měsíců, ve výši 300.113,-Kč, což představuje 8.826,85Kč měsíčně. Vzhledem k výši příjmů žalovaného, které jsou značně nadprůměrné, je zřejmé, že jeho vyživovací povinnost k dceři v dané době přesahovala uvedenou měsíční částku, která byla přibližně 1/12 jeho příjmu. Odvolací soud tedy stejně jako soud I. stupně dospěl k závěru, že žaloba byla podána v plném rozsahu důvodně. Promlčení v délce pěti dnů se na výsledku sporu neprojeví, neboť žalobkyně mohla požadovat za jednotlivé měsíce částku vyšší. Tu pak soud nemohl přiznat, neboť je vázán podaným žalobním návrhem, který nemůže překročit (§153 odst. 2 o.s.ř.). Z výše uvedeného vyplývá, že ve svém výsledku je rozsudek soudu I. stupně správný. Protože správně bylo rozhodnuto i o náhradě nákladů řízení mezi účastníky, odvolací soud rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný podle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil.

O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 142 odst. 1 ve spojení s ust. § 224 odst. 1 o.s.ř., když v této fázi řízení byla žalobkyně plně úspěšná. Náklady řízení žalobkyně sestávají z odměny advokáta dle § 3 odst. 1 bod 6 po zaokrouhlení dle § 16 odst. 2 vyhlášky č. 484/2000Sb. ve výši 36.010,-Kč a ze dvou náhrad hotových výdajů dle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. po 75,-Kč ze sepsí vyjádření k odvolání a účast při jednání odvolacího soudu.

Po novelizaci ust. § 239 o.s.ř. zákonem č. 30/2000Sb. již odvolací soud nerozhoduje o přípustnosti dovolání. Naopak z nynějšího ust. § 237 odst. 2 písm.b) o.s.ř. vyplývá, že v dané věci není dovolání přípustné. Návrhu žalovaného na připuštění dovolání proto nemohl odvolací soud vyhovět.

Proti tomuto rozsudku **n e n í** dovolání přípustné.

V Praze dne 16.října 2002

Mgr. Danuše Červenková v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení :Tajovská

